DELO

PONEDELJEK, 5. JUNIJA 2023 | CENA SLO 1,90 €, HR 3,00 €/22,60 KN | LETO 65, ŠT. 127

VEDETI VEČ POMENI IMETI MOČ

WWW.DELO.SI

o darovih pravilnikov o uporabi umetne inteligence

MNENJA 7

Zpiz je kot velika tovarna dokumentov

Leta 2021 se je uporaba storitev eZpiz povečala za 66 odstotkov, lani za 35 odstotkov.

GENERACIJA + 8

Od Brda do Helsinkov: Kek začenja priprave za napad na Finsko

Naslednjih 14 nogometnih dni bi bilo lahko spektakularnih doma in na tujem. Vrhuncu klubske sezone v Istanbulu sledita ključni bitki s Finsko in Dansko za euro 2024.

ŠPORT 9

15–23 °C

Večinoma oblačno bo s pogostimi padavinami in nevihtami.

VREME 18

Iskrica

Plastika je moja hrana, morda sem plastičen tudi sam.

Tema dneva

Pet desetletij svetovnega dneva okolja

Ali Žerdin
o varovanju okolja

Združeni narodi so pred petimi desetletji razglasili svetovni dan okolja. Odveč je razlaga, zakaj se je največja mednarodna organizacija za to odločila. Fraza, da je treba dvigniti zavest o tem ali onem, se je medtem oprijela številnih drugih mednarodnih dnevov. Problem okolja je pri tem nekoliko poseben. Če je cilj številnih mednarodnih dnevov možnost, da bi se s spremembo zavesti stanje izboljšalo, je okoljska škoda nepovratna. Širjenje zavesti, da bi se morali manj svinjati, nakopičene svinjarije ne bo odpravilo. Morski ekosistemi, ki jih je človeška nesnaga zdesetkala, si sami od sebe ne bodo opomogli. Številni ekosistemi, ne le morski, so na točki, ko jih lahko, paradoksalno, rešijo le premišljeni človeški posegi.

Morski ekosistemi, ki jih je človeška nesnaga zdesetkala, si sami od sebe ne bodo opomogli.

Že več kot četrt stoletja mineva od takrat, ko je zdaj že pokojni morski biolog in poklicni potapljač Ugo Fonda zasnoval in predstavil idejo, da bi nekje v slovenskem Jadranu postavili umetni podvodni greben. Betonske strukture, potopljene v morje, se sicer zdijo tujek, vendar neokrnjene narave, v kateri bi morski organizmi našli svoj prostor pod svobodnim soncem, že dolgo ni več. Slovenski morski ekosistem je v nasprotju z laičnim prepričanjem sicer nenavadno pester in živahen, dolgoročno pa ga, med drugim, ogroža struktura morskega dna. Plasti mulja, ki se nabira tako zaradi rečnih naplavin kot zaradi neposrednih človeških posegov, so vse debelejše. Morski organizmi pa za življenje potrebujejo tudi vertikalna zatočišča.

Nekaj desetletij je trajalo, da bosta Irena in Lean Fonda lahko uresničila očetovo zamisel. Zavod YouSea ni dobil le dovoljenja za postavitev prve podvodne strukture, ki bo namenjena tako proučevanju spremenjenega morskega ekosistema kot poučevanju in ozaveščanju, ampak se je našel tudi družbenoodgovorni, prosvetljeni kapital, ki bo zalogaj financiral.

En umetni morski greben dolgoročno ne bo rešil življenja v slovenskem morju. Bo pa pomagal, da slovensko morje dobi primerno zatočišče za živelj, ki se mu življenjski prostor iz leta v leto krči. Enako pomembno bo tudi spoznanje, da lahko s premišljenimi posegi v prostor nekaj naredimo za pestrost okolja.

+ POLICIJSKI ČOLN

Rok za nakup spet prestavili

Policijski čoln P-111 je že poldrugo leto upokojen v pivškem muzeju, pomorski policisti pa so še vedno brez plovila, ki bi ga nadomestilo. In očitno ga še ne bodo dočakali prav kmalu. Po tem, ko se je za časa notranjega ministra Aleša Hojsa en razpis že končal neuspešno, ker nobena od ponudb ni ustrezala zahtevanim pogojem, je zdaj ministrstvo za notranje zadeve rok za oddajo ponudb na javnem naročilu za nakup novega plovila, ki bi se moral izteči danes, podaljšalo do 26. junija. Po neuradnih informacijah menda na željo potencialnih ponudnikov. Pomorski policiji tako ostajajo »na razpolago« čoln P-66, ki pa je že dolgo na popravilu, ter gumenjaka P-08 in P-16, s katerima v celoti varuje naše morje. **C. R.**

STRAN 3

+ ŠPORT

Slovenci so disciplinirani

Mitar Mrkela *Legenda jugoslovanskega in srbskega nogometa*

Blestel je v dresu beograjske Crvene zvezde, ko je dominirala v letih pred razpadom nekdanje skupne države, vrhunec reprezentančne kariere pa doživel pod vodstvom Slovenca. Ivan Toplak je bil selektor olimpijske reprezentance, ki je leta 1984 na olimpijskih igrah v Los Angelesu osvojila bronasto kolajno, v moštvu sta bila tudi slovenska asa Marko Elsner in Srečko Katanec. Mrkela, danes 57-letni športni direktor Crvene zvezde, o slovenskih nogometaših pravi, da so disciplinirani, dobro tečejo in da sta v vsaki generaciji dva ali trije, ki izstopajo. **C. R.**

STRAN 9

FOTO ČRT PIKSI

Stiska bolnikov in bolnišnic

Bolnišnice in domovi za starejše *Zdravstvo je žrtev demografije in šibkejših medgeneracijskih vezi v družinah*

Slovenska družba je ena najhitreje starajočih se družb v Evropi. Pričakovana življenjska doba se je v štirih letih povečala za eno leto, zelo hitro se povečuje število starejših od 80 let, ki so najštevilnejši uporabniki zdravstva in domov starejših občanov. Ob koncu prvega četrtletja smo imeli 453.700 starejših od 65 let, kar je devet tisoč več kot konec lan-

ali mater – nočejo ali ne morejo vzeti domov. Odkar v domovih upokojencev primanjkuje sester in zato sprejemajo manj novih stanovalcev, je stiska bolnišnic, bolnikov in svojcev neizmerna. Kam premestiti bolnika ali poškodovanca, ko je zdravljenje v bolnišnici končano, posteljo pa bi morali sprostiti, da bi lahko sprejeli naslednjega hudo poškodovanega ali bolnega človeka?

